סה: שני שעירי פרק שישי יומא

עין משפט נר מצוה

כא א מיי' פ"ד מהל' שקלים הלכה יא:
כב ב מיי' פרק י"ב מהלכות שמיטה הלכה ח:

רבינו חננאל

ושיגיון שאני קרבנות צבור דבעינן לאיתעייניה מתרומה חדשה וכדר' טבי. ואמרינן התינח שעיר שהוא בא משל צבור וצריך מתרומה חדשה, הפר שאינו לא משל צבור ולא (קרבן) [קרב מתרומה] שהרי כהן גדול מביאו מממונו. ודחינן גזירה פר אטו שעיר. כלומר, מי שיראה כי משהין הפר להקריבו לשנה הבאה, ישהה הוא גם השעיר. ואמרינן ואי משהי ליה לשעיר מה בכך, הא דר' טבי משום מצוה היא. ואמרינן אם הביא מן הישן יצא אלא שתיסר מצוה. ופריק רב זירא שמא יאמרו הגורל קובע משנה לחברתה. התינח שעיר שצריך גורל, פר מאי איכא למימר, גזירה פר אטו שעיר ומשום גזירה ימותו כו'. שעיר בן שנה הוא כשר, ואם תניחהו מיום הכפורים זה ליום הכפורים אחר, אי איפשר שיהא ביום הכפורים זה [לא] פחות מבן ח' ימים ליום הכפורים אחר. עברה שנתו. ודחי הכי ר' יהודה [כרבי] סבירא ליה, דתני בענין ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה, ר' אומר מונה שס"ה ימים כמניין ימות החמה, ומשכחת לה דמיטי יום הכפורים אחר ולא שלמי ליה שס"ה ימים.

תוס' ישנים

ביעול דמקלוריים לא בעילי בדוב אלא משום דשרי בהו רחמנא לפילו חד מחד ותרי בתרי ותתי נמי שפיר דבעינן קרב ראשו של אחד מהם אע"ג דמגורת הכתוב מיתר בכל ענין לדוקא משום קרב ראשו של אחד מהם מוקמינן ליה לדאלוי"ת אבל לי אפשר לומר כן אלא יהא שייך ביעול באיברי בעלי מומין [מן המיוחס] דמאחר טעם לא תתבעלו לי משום דבעלין אין מבעלין זה לא הא בעלי מומין לאו עולין ניכו ועוד שאפילו עולין נראה שמבטלין זה לא זה מן הטורה לרבנן דבכר שאינו מתפרש ואיני בטל כדם ובלא וכיולא בהן נראה שסוין רבי יהודה ורבנן שבטלין דוקא באיתו ענין שאינן מבטלין זה לא זה לרבי יהודה כן הוא גם לרבנן ועוד כי אין [לומר דלא] שייך ביעול ברוב בעלי מומין לפי דבעי לאוקמי אלי לומר הכם כי אלישור בכריתת נתפרבו בבעלי מומין יקרבו דוקא בהוקון שבעין שהן הריבין קנא שאם שלי לא ירבו ולא נתים אבבי לעשמה דע"י תערובת ילאי ל"כ בהוקון שבעין אמאי מהני הכו תערובת להעלותן לבתחילה אם אין ביעול ברוב מועיל מיהו בהא איכא לאיתר דקסבר תלמודא כי בעו לאוקמי בהוקון שבעין דמירי דוקא בקרב ראשו של אחד יהוה ליה בהכי פסיקא ושרי לרבי אלישור בהכי אלא ביעול אי נמי אפיר הוה מלי לאקשוי הכי אבל אין הדבר עומד כן.

לשון רבי: באברי בעלי מומין. ותפ"ג דאברי בעלי מומין מוטעין [ו] קאמר שפיר נתפרבו כו' באברי בעלי מומין דכי היכי דמשני התם כל הזמנים שנתפרבו בחטאת המתות הכי נמי מיפרשא כל המצנה דהתם ובאברי בעל מום אחד מיירי התם לא כן כי קרב ראשו של אחד מאי מהני כיון שם שם ודאי בדיון מן הראשים הפסולים ובעלי מומין דעלמא קאמר והא דלא בעיל בדוגמא מפרש שם כרים התפרבות דתנא דליטרא קליעות היא דאמר כל דבר שבמנין לא בטיל. מ"ר: דבעיודבא דאיתמר קמייתא לא איתמר בתרייתא. אבל כתן אין השעיר המשתלח ראוי להשתלח עד שעת מתן דמים אי עד שעת וידוי אם כן אינו ראוי לעולם להשתלח כך שיגיע שנים אחרים לו [ירמ"ו] שביהם יחד ורב קאמר ליה בכל ענין דשני השנות ראשון יקבב:

(שייך לדף ס"ד ע"ב)

אלא לרב דאמר בעלי מומין אין נידמין אמאי יומת הנשי הנשלח. דנהי דחטאת נצור מתה לרבי יהודה ולא רועה כיון שאין נרעין לי מכ"מ הראשון לאמר יומת הנשי הוה ליה לומר ואיתו מיירי בראשון שנשאר מלבא קתני יומת שנים ויגריל כי' הנשני

ו) מתפרבו קאמר שפיר כאחרי כו' כנ"ל. ב) נ"ל הכא. ג) נ"ל דפליגי. ד) יאמר רבא כנ"ל.

מסורת הש"ס

ומשום גזרה ימותו. תימה דבפ' שני דמסכת קינים [מ"נ] תנן אחת לזו ושתים לזו שלש לזו ואחרנא לזו ה' לזו ו' לזו ז' לזו פירוש ז' נשים לזו יש קן אחת סתומה אלא פורש אחזו חטאת ואחזו עולה ולזו שתי קנין ולזו שלש קנין וכו' ופרח גחל אחד מאותו קן ימיתי לשניה ולא עדיף אחזה ומשניה פרח לשלישית ומשלישית לרביעית לחמישית לששית לשביעית ואחר פסול ופוסל אחד בהליכתו ואחד בחזירתו הראשונה והשניה אין לה כלום פירוש פסול ופוסל אחד בן זוגו הנשאר משום דמיד כשפרח מראשונה לשניה הרי בשניה יש בה ה' פרידין אין להקריב ממנה אלא ארבע ג' חטאות וד' עולות ופוסל אותו אחר בן זוגו שנשאר בראשונה לפי מקרבי ליה לאותו שנשאר אם יעשוהו חטאת יהא נקנע בן זוגו שפרח לשניה בעולה והוה ליה עולה שנתערבה בד' פרידין סתומים ולא היה כשר להקריב ממנה אלא שתי עולות אבל חטאת אפילו אחת לא דילמא עביד להיות עולה למטה ושלש עולות למעלה לא דילמא עביד כולן ג' עולות מן אותם ד' פרידין שבשניה משל אשה אחת ומן הדין אין לעשות מהם אלא שתי עולות וכן כשפרח משניה לשלישית וכן כולם הפורח נפסל וכן זוגו הנשאר מטעם דלעיל וכן כשחזר ופרח אחד מן השביעית לששית ומן הששית לחמישית ורביעית לשליש ושניה לראשונה פסול ופוסל להכי הראשונה והשניה אין להן כלום השלישית יש לה אחת הרביעית שתים החמישית שלש וכו' והשתא מימה כיון דפוסל בן זוגו הנשאר בראשונה מיד כפריחה ראשונה כשפרח מראשונה לשניה אם כן כשחזר ופרח אחד מהן משביעית לששית לחמישית לרביעית לשלישית לשניה לראשונה אמאי פסול כל שבשניה יקריבו ממנה שני פרידין כי מיד כשפרח בראשונה משניה לשלישית פסול גחל הפורח ופוסל בן זוגו הנשאר בשניה ואין כשר בשניה אלא זוג אחד חטאת ועולה כשחזר נמי משניה לראשונה אמאי מיפסל בן זוגו הנשאר אי משום דאי מקריב ליה חטאת יהא נקנע הפורח לראשונה לעולה ואי עולה יהא נקנע הפורח לחטאת ומה בכך והלא בלאו הכי הראשונה אין לה כלום ומה בכך אם יהא נקנע בן זוגו בחטאת או בעולה ולא יוכשר להקריב מן הראשונה אלא חטאת אחת אם יהא נקנע גחל שפרח לתוכה בחטאת או עולה אחת אם יהא נקנע גחל הפורח לתוכה בעולה וכן קשה השלישית אמאי אין לה [אלא] אחת והרביעית שתים החמישית ג' והששית ד' בחזרה והשביעית ו' משום דכל חדא מפסדת קן אחד בהליכה ואחד בחזרה ואמאי כיון דשניה אין לה כלום מ"כ השלישית לא תפסיד בחזרה כלום ויהיה לה שתי קנין כשירות בה וכן כשיפא דקתני חזר עוד ופרח וחזר ופרח השלישית והרביעית אין לה כלום החמישית יש לה אחת ואמאי הרביעית יהא לה אחת כיון דשלישית אין לה כלום וכיון דאמרי' רביעית אין לה כלום החמישית יהא לה שתים וכן כשיפא דחזר עוד ופרח וחזר ופרח דקתני החמישית והששית אין להם כלום השביעית יש לה אחת יש להקשות מה שאי גוונא וי"ל משום גזירה דגזרינן אי דפרח לבין שאינן קריבות דמן הדין לא היה להם לה תקנתא ברעייה פרץ לבין הקריבות והקשה רביעו יעקב מאולניי"ש דמשום גזירה בשמעתא ותיקן דדוקא בהמה דאית לה תקנתא ברעייה פרץ הה דהוה לן למיעבד תקנתא ברעייה אבל בעופות דלית להו תקנתא ברעייה שאין פדיון לעופות ליכא למיפרך הכי והקשה ר"י הא בבהמה נמי אמרינן יומתו משום גזירה כפ' התערובת (זבחים עג:) דאמר כל הזבחים שנתערב בהן שור הנסקל אפילו אחד ברבוא יומתו כולן ופריך ובכבשיהבו דעיביידו ועימה כל דפרים מרובה פרים ומשני גזירה שמא יקח מן הקבוע ואור"י דהכא פריך הכי דדוקא משום גזירה פר אטו שעיר דשעיר גופיה פר אטו שעיר דלא למלוה בעלמא מתרומה חדשה ויומתו ולקמן נמי פריך משום גזירה פר אטו שעיר דלא דמי כולי האי להדדי דהאי פר והאי שעיר האי קרבן צבור יומתו אבל עופות בעופות דדמי להדדי בכל מילי מיתלף וגזרינן שפיר מיתה: **גזירה** משום חטאת שמתו בעל"ה. דילמא מייתי אחד מן הכהנים ל"דאפילו אמ"ל דמקופיא מכפרי רחוי לגזור כפר כשמת אחד מן הכהנים משום חטאת שמתו בעליה אבל מה שפרש"י דילמא מייתי כהן גדול לא נהירא לי דזה דבר הנראה לעינים ותפסר לעמוד עליו אי מייתי או לא אבל משום חטאת אבל הכהנים איכא למיחש שפיר דאי אפשר לידע אי מייתי חד מיניהו אי לא: **משום** חטאת שעברה שנתה בו' עד תינח שעיר פר מאי איכא למימר. תימה לי מאי פריך הא כפר נמי דדינו הוא לחיות כן שלש שנים ותו לא אי עברו שנותיו פסול ותו לא חזי להקריבה כדתנן בפ"ק דמסכת פרה [מ"נ] ר' יוסי הגלילי אומר פרים בני שתים וחכמים אומרים אף בני שלש רבי מאיר אומר אף בני ארבע וחמש אלא שאין מביאין זקנים מפני הכבוד אלמא דלרבנן טפי משלש לא ויש לומר נהי דפסול להקרבה לא הוה לן למימר יומתו דשמא לא גמירי הלכתא דחטאת שעברה שנתה אלא בחטאת שהיא כשרה אז שעירה אז שעיר דהוו בני שנה ובהכי שייך למיגזר משום עברה שנתה דהלכתא גמירי לה דלמיתה אזלא אבל בפרים דהוו בני שלשה לא גמירי הלכתא דימותו כשעברו שלש שנים ולהכי לא שייך למיגזר בהו והוה לן למימר יבעה אי נמי הכא פריך אליבא דרבי מאיר דמדקא דחקת לשנויי גזירה משום עברה שנתה והוית מלי לשנויי בלא גזירה לרבנן דרבי הוית חטאת שעברה שנתה אלא כדי לאוקמי כרבי עלמא אפילו כרבי מאיר אמר הכי אם כן לרבי מאיר לאמר בפר אף בני ארבע וחמש והוא הדין טפי מאי מתרלת: אין

נתכפר בשאינה תחודה אחודה מותה. והכא נמי היאיל והראשונה דחויה מלהקריב בשהקריב השניה מתה הראשונה ולרבי יהודה נמי אי חטאת לבור מתה מיהו לא דמיא לגמרי לדרבי אבא דאיהו קאמר בני אחודה שאם נתכפר בשאינה אחודה מתה אבל מתחילה יכול הוא לבתכפר בחטאו שיולה שאין אחודה דחויה כך אבל שלא יוכל לבתכפר בה מתחילה אבל בשמת אחתר נשאר בשני בלא זוג נדחה לגמרי ולכך יכול לומר מתות לפי שנמתות לגמרי ומה שאין האחודה נדחית לגמרי לפי חיים לפי שלא נדחית מעולם אלא הלכתא גמירי לה דמתה כיון שנתכפר בשאינה אחודה (ע"כ שייך לדף ס"ד ע"ב):

(דף סה ע"ב) ואי"ר חושעיא כו'. ותפ"ג דבפסחים (דף נז:) איכא מלגתא בדרבי חושעיא מ"מ ניחא ליה לרשב"ל מילתא דרבי חושעיא אליבא דרב: הפרש בני מעמות לאחרות כו'. הקשה ריב"ל היכי חיילי והלא אינו יכול להפרש שני מעמות זו אחר זו על מנת אחד ואחרונים כמ' מי שהעלאתו (ע"ריבין ב.) כל שאינו כוח אחר זה אפילו בנה אחת אינו ומדקתני הכא בחתת מהן המשמש שאינו פושם בחתת

מסורת הש"ס

ו) ר"ה ז. ע"ש מגילה כנ:. ב) ר"ה ז. ג) ר"ה ו: ברכות לח. ד) [שמות יכ].

תורה אור השלם

1. ונסכיהם חצי ההין יהיה לפר ושלישת ההין לאיל ורבעת ההין לכבש יין זאת עלת חדש בחדשו לחדשי השנה:
במדבר כח יד
2. ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה וקם הבית אשר בעיר אשר לו חמה לצמיתת לקנה אתו לדרתיו לא יצא ביובל:
ויקרא כה ל

גליון הש"ס

תוס' ד"ה גזירה. **ראש"** אש"ל דמקוש". משמע דלפי מקינע' ניחא ק"ל הא כהן בעלים גם מיום דא"ל לידע. ק"ל הא בשעת הקרבה מדינא לא מיישי לכך דשמא מת לא מייסין ומכפרכינן לעיל דף נה נכי קיני שופרות:

מוסף רש"י

זאת עולת חדש בחדשו. כל הני חדשים לחה לי, אלא אמרה תורה יש לך חידש שאתה צריך לחדשי בהמות עולות תמידין ומוספין מתרומה חדשה וחזו ניסן דקאמרינן בר"ה דנמרינן שנה שהם מניסן דכתיב ראשון הוא לכם לחדשי השנה (מגילה כט:). שנה תמימה. האמורה בכאן עדי אומה (ויקרא כג). מונה שלש מאות וששים וחמשה יום. ואפילו בשנה פשוטה ולף בשנה מעוברת כיון שעברו שס"ה ימים משמכרה נחלנו לי (שם). מיום ליום. כמו שאנו קוראין אותן בשנת לבנה (ערכין לא:) מע"ר בע"ר ניסן נתעברה לי למוכר ושל כרחו של לוקח אינו נחלנו עד שיגיע ע"ר ניסן (ויקרא עם).

תוס' ישנים (המשך)

יומת: אליבא דרבי יהודה לא קאמינא. דאיהו דאמר אית ליה בעלי מומים נדחין ומיהה דכפסחים בסוף פרק אלו דברים המיקן אלמודא אליבא דרב לאוקמי חדא בריתא כרבי אליעזר אי כיסף בן חזוי אלא בעי לימוד דסמיכה ליה דבעלי מומים נידחין משום דרב סמיכה ליה הכא דאין נדחין ומאי קשיא אי הוה מוקי לה [רבן] בר' יהודה הכא דאית ליה בעלי מומים נדחין דהכי נמי מוקי לה התם כר' אליעזר אי כיסף בן חזוי ל"ל דבעי לישנה אליבא דרב דסמיכה ליה לי התם כרבנן דרבי יהודה אבל לא אשכחן בי בפנינו על תנאי דהתם. מ"ר: אלא ל' יוחנן נמאי אליבא די אמר רבא הא אמרינן דיקא כי. אבל קשיא דמאי ועוד אינו תוספה ולקמן כי מוקיב לה בלשנא אחרינא פריך אלא לר' יוחנן מאי ועוד קשיא: בשלמא רבי יוחנן בדרבי אבא דאמר הכל מודים שאם נתכפר בשאינה אחודה אחודה מותה. הרא"ש דאיהו אמר דאם נתכפר בשאינה אחודה מותה אבל אם נתכפר בשאינה אחודה אחודה מותה אבל מתחילה יכול הוא לבתכפר בחטאו שיולה שאין אחודה דחויה כך אבל שלא יוכל לבתכפר בה מתחילה אבל בשמת אחתר נשאר בשני בלא זוג נדחה לגמרי ולכך יכול לומר מתות לפי שנמתות לגמרי ומה שאין האחודה נדחית לגמרי לפי חיים לפי שלא נדחית מעולם אלא הלכתא גמירי לה דמתה כיון שנתכפר בשאינה אחודה (ע"כ שייך לדף ס"ד ע"ב):

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com